

Kürtaja dair sorumsuz kutuplaşma

Joost Lagendijk
03/06/2012

Eminim ki Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, kürtajı cinayetle kıyasladığında ve "her kürtaj bir Uludere'dir" iddiasında bulunduğunda, Bir Tartışmayı Karıştırmamanın En İyi Yolları El

Kitabı'nda kendisine saygın bir yer buldu.

AKP liderinin kürtaj hakkındaki sözlerini 'demokratik muhafazakarlık'tan sorunlu bir 'milliyetçi muhafazakarlık'a daha genel bir kaymanın parçası olarak gören Yavuz Baydar gibi gözlemcilere katılma eğiliminde olsam da, bu yazıda bu olağanüstü duygusal ve körce çıkışın arkasındaki saiklere dalmak istemiyorum. Son derece incitici ve duygusuz bulduğum Uludere kıyaslaması üzerine de çok fazla söz söylemek istemiyorum.

Niyetim, Erdoğan'ın kürtajı Türkiye'de tartışılan bir konu haline getirme gayretine odaklanmak. Muhafazakar bir partinin liderinin kürtajı eleştirmesine kimse şaşırmmamalı. Kürtaj konusunda liberal yasalara sahip ülkeler de dahil, birçok ülkede, muhafazakar veya Hıristiyan Demokrat partiler kadınlara karar yetkisi verecek yasaları sulandırmaya veya engelleme çalışmıştır sürekli. Çoğu zaman bu çabalar zaman sınırını aşığı çekmeye veya kadınları tercihlerini tekrar düşünmeye zorlayan mekanizmalar oluşturmaya odaklanır. İrlanda, Portekiz, Malta ve Polonya gibi ülkelerde kürtaj yasa dışıdır veya sadece istisnai vakalarda izin verilir. Bu meselede en liberal ülkelerden biri addedilen Hollanda'da bile kürtajı düzenleyen yasalar tartışmadan muaf olmamıştır ve kürtaj karşıtı siyasetçiler ilgili düzenlemelerde değişiklik yapmakta genellikle başarı kaydetmiştir. Mesela yetkili bir klinik veya hastane tarafından yapılması kaydıyla kürtaja, hamile kalmayla ceninin kişilik kazanması arasındaki sürenin her noktasında izin verilen Hollanda'da, kürtaj yaptırmak isteyen her kadın beş gün boyu tekrar düşünmek zorundadır. Bu bekleme periyodu, bariz bir muhafazakar talepti ve amacı acele kararları önleyip alternatif seçeneklerin hesaba katılmasına imkan tanımaktı. Diğer ülkeler de karar verecek olan kadınların tam ve derhal yetkili olmasını sınırlayan benzer engeller koymuştur. Bu kısıtlamalara katılırsınız veya katılmazsınız, ama bütün argümanların sunulduğu ve kadının tercih hakkını destekleyenlerin, böylesine hassas bir konuda daha dengeli bir yaklaşım isteyenleri ikna etme şansı bulduğu uzun ve genellikle hararetli tartışmaların sonucunda ortaya çıkmıştır. Başbakan kendisiyle hemfikir olmayanları yekten katil olmakla suçladıktan sonra Türkiye'de böyle duyarlı ve sağduyulu bir tartışmayı unutabilirsiniz. Bu bir tartışmayı, daha başlamasına bile fırsat bırakmadan ortadan kaldırmamanın en iyi yolu.

Erdoğan'ın kaba sözleri, farklı kürtaj politikalarının etkilerine dair yapılan araştırmalara ilgi duymadığını da gösterdi. Sözelimi son dönemde yayınlanan bir araştırma, Hollanda'da kürtaj yasal, güvenli, erişilebilir ve bedava olmasına rağmen, diğer ülkelere kıyasla son derece seyrek olduğunu ortaya koydu. Yazarlara göre bu düşük kürtaj oranının izahı, gebelik önleyicilerin yasal satışı ve karşılanabilir doğum kontrol haplarıydı. Vardıkları sonuç şuydu: "Gebelik önleyiciler yasal olduğunda, kadınların hamile kalma ve istenmeyen gebelik yaşama ihtimalleri çok daha düşük."

Başka raporlar da Başbakan'ın sözlerinin niye sadece zararlı değil, sorumsuzca da olduğunu açıkça gösteriyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) yaptığı araştırma şunu ortaya koyuyor: Dünya çapındaki bütün kürtajların neredeyse yarısı güvenli olmayan koşullarda yapılıyor ve bu koşullarda kürtaj olan sekiz kadından biri ölüyor. Kürtajı neredeyse tamamen yasa dışı ilan ederek hükümet binlerce genç kızı ve kadını merdivenaltı kürtajlarına itiyor. Zengin kadınların dışarı gidip güvenle kürtaj seçeneği olacaktır. Yoksul kadınların ise bu seçeneği olmayacak ve bir kez daha merdivenlerden aşağı atlamaya veya örgü şişlerine başvurmaya başlayacaklardır. Medeni bir ülkenin

lideri, böylesine hayati politikaları bile isteye teşvik etmeden önce iki kez düşünmelidir.

Erdoğan'ın kürtaj, sezaryen doğumlar ve Türk kadınlarının en az üç çocuk sahibi olması gerektiğine dair açıklamalarının trajik tarafı, kendi başarılı ekonomi politikalarının sonuçlarıyla mücadele etmeye çalışıyor olması. Diğer bütün ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de refahı artan aileler daha az çocuk yapma eğiliminde. Daha iyi eğitim alan kadınlar kaç çocuğa sahip olacaklarına kendileri karar vermek istiyor. Bu eğilimleri durdurmaya çalışmak, ciddi zarara yol açacak, fakat nihayetinde AKP liderinin asla kazanmayacağı bir kavgaya girmek demektir. Sert açıklamaları siyasi kâr sağlamak açısından iyi olabilir, fakat kendi elleriyle yarattığı yeni Türkiye'deki kaçınılmaz gerçeklikleri değiştirmeyecektir.